

Virtutis Solidæ Præcipua Impedimenta, Subsidia, Et Incitamenta

Commentationibus Illustrata, Omnium Usui Aptatis. Quæ Servire Insuper
Poterunt Pro Argumento Concionum: Uti Et Considerationum Tempore
Exercitiorum; præsertim verò pro gemino sacræ collectionis triduo; prout
ex subjectis hunc in finem elenchis patet. [...] Partes Tres

Impedimenta

Bellecius, Aloysius

Ratisbonæ [u.a.], 1755

§.II. Ejus detegendæ ars.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55524](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55524)

ille ad me veniat in gladio & hasta & clypeo; ego veniam ad eum in nomine DEI exercituum. (pp) Nec prius infesta illi signa inferre desistam, donec superbus hostis cristas posuerit, & victus obedire didicerit. Tu Domine, virtus salutis mea, obumbra caput meum in die belli, (qq) ut post gloriosum certamen victor acie excedam.

§. II.

Dominantis affectionis detegenda Ars.

I. Porro methodum, viperinum hunc ^{I.} nidum excutiendi, docebunt sequentia. Quæ, ut planiora fiant, ^{Quid, & quotuplex sit animi motio?} prius breviter declarandum erit, quid, & quotuplex motio, seu (ut vulgus loquitur) animi passio sit? Hæc Doctori Angelico est motus sensibilis potentie appetitivæ (seu irrationalis animæ) ob imaginationem boni, vel mali proveniens. (a) Nam opinio boni movet ad ejus desiderium & amorem; opinio

(pp) 1. Reg. 17. v. 32. & 45 (qq) Psal. 129. v. 8. (a) 1. 2. q. 22. a. 3.

nio verò mali ad ejus odium & fugam. Eodem Auctore dantur in appetitu concupiscibilì tres conjugationes passionum, scilicet amor & odium, desiderium & fuga, gaudium & tristitia. Similiter in irascibilì sunt tres, scilicet spes & desperatio, timor & audacia, ac ira, cui nulla alia passio opponitur; & sub his omnes passiones continentur. (b)

Jam verò tria præcipuè celebrantur illecebrarum genera, quæ appetitus concupiscibilis (ut ajunt) solet amare, desiderare, & de iis præsentibus gaudere; nempe divitiæ, honores, delicia. Quæ ipsa etiam appetitus (ut vocatur) irascibilis sperat, audacter prestat, & de iis obtinendis subin desperat. Item tres numerantur miseriarum species, quæ appetitus concupiscibilis consuevit odisse, fugere, & de iis, si ingruant, tristari; nempe egestas, contemptus, dolores. Quæ pariter appetitus irascibilis timet; & ob ea, si depelli nequeant, irascitur.

II. Qui

(b) 1. 2. q. 23. a. 3. C.

II. Qui ergo cupit venire in notitiam affectionis animo imperantis, ei ^{II.} *Varia industria detegendi affectionem dominantem.* subjunctæ adhibendæ erunt industriae. Prima est, ut si quis tristiores se sentiat, aut solitò lætiores, sedulò inquirat, quodnam illud sit malum, ob quod intensius dolet; vel quodnam illud sit bonum, cujus causa vehementius gaudet. Illud enim incommodum, ob quod angitur, etiam timebit, fugiet, & odio habebit; ob illud quoque irascetur. Adeoque horum id affectuum origo erit.

Contrà verò blandimentum illud, quo quis delectatur, etiam desiderabit, adeoque & amabit, sperabit, & audacter prensabit; vel, si obtineri nequeat, de eo acquirendo desperabit. Igitur, quod consequens est, horum id motuum fons erit. Nam (ut docet S. Thomas) omnes cordis motiones solent *terminari*, seu ultimò desinere in *tristitiam*, vel *gaudium*. (c) Lætatur enim, si malum, quod fugimus, timemus, odimus, securi evadimus;

(c) 1. 2. q. 25. a. 1. C.

damus; aut si bonum consequamur, quod speramus, diligimus, optamus. Si verò illud effugere, hoc adipisci nequeamus, contristamur.

Proin solerter indagasse in illud, ob quod quis vel moerore deprimitur, aut lætitia effertur, efficax subsidium erit, retrogrado per reliquos affectus gressu detegendi passionem, quàm vocant, prædominantem. Ita ex. gr. qui de laudum encomiis, delatis honoribus, vel speciosis muneribus impensius exultat; aut ob sui despectum, vituperationem, aut ludibrium animo nimium dejicitur, facilè colliget, superbiam, usurpato temerè imperio, mentis clavum moderari.

Sic dum Jonas tristatur, quod Dominus Ninivitarum pœnitentiã placatus, prædictum à se, urbi excidium non intulerit; causa hujus tristitiæ fuerat nimia proprii honoris cura, ex superbia suam originem trahens. Contrà verò dum ob projectam ab hedera umbram valde lætatur, & ob eam
dein

dein exsiccatam vehementer irascitur, fons harum affectionum erat inordinatus sui amor, immoderatè de commodis gaudens, ac de molestiis dolens.

III. Alterum remedium est, ut diligenti examine perscrutemur, cuiusnam rei amor, vel odium, desiderium vel fuga, spes aut timor nos pelliciat ad comittenda illa peccata, quæ ordinaria confessionum nostrarum materia esse solent? an non cupido alicujus honoris, commodi, aut voluptatis? an non horror subeundi cujusdam laboris, molestiæ, aut contemptûs? . . . & facili negotio deprehendemus, plerumque nimiam curam propriæ existimationis vel conservandæ, vel augendæ: aut minùs ordinatum amorem cuticulæ ac commoditatum vitæ geminam scaturiginem esse, ex qua quotidiana piacula largo imperu profluunt.

III.
Remedium
alterum.

Ex primo enim, nempe ex superbia emanat illa jactantia & ostentatio:
illa

illa alienæ famæ invidentia & obrectatio: ille ambitus, odia, rixæ. Ex altera, scilicet ex philautia, prorumpunt illa acediæ, libidinis, & gulæ vitia: illa mendacia, contentiones, murmura: illa furta occulta ac votorum violationes, nec non aliæ hujus geniminis viperæ, quæ omnia nimio ad gloriam & carnem affectui suam genesin debent.

IV.
*Subsidium
tertium.*

IV. Tertium ac primo affine subsidium est, ut attendamus, quam de re frequentius cogitemus: quam potissimum res anxios nos & timidos, lætos & cupidos, inquietos, tristes & turbidos reddat. Sic ex.gr. qui animo plerumque versat sensuum & corporis oblectamenta; vel quem timor invaletudinis, aut molesti muneris vehementius angit; aut quem aliorum defectus & mores sæpius turbant; indicium est, huic nimium sui studiosum amorem proprium dominari, per fas & nefas omnia incommoda averfantem, cunctisque commodis avidè nimis inhiantem. Contrà verò qui
non

non nisi applausus & honores somniat, quem successus disputationis ex. gr. aut concionis, vel alterius negotii nimis sollicitum habet; qui officia & loca minùs honorifica horret; huic ambitionem imperare palam est.

Quodsi dein ulteriùs nostra indagine perrexerimus, & promotò gradu ad singularia descenderimus, mox comperiemus, ex illa captandæ ab aliis vanæ laudis cupiditate tacito ortu scaturire famosam illam omnis boni perniciem, respectum nempe humanum cum suo timido orbis idolo: *quid dicent homines?* Ex illa verò illecebrarum, quæ sensibus blandiuntur, appetentia pariter pullulare noxiam illam in manè surgendo pigritiam, quæ ambo inveterati teporis, innumerorum per diem defectuum, ac gravium non rarò lapsuum foecunda mater consueverunt esse. Quod biceps monstrum cum plerumque sceptrigero dominatu animi throno insideat, ac propterea inter primaria virtutis solidæ impedimenta meritò recenseatur, in illud postmodum

dum singillatim calamum stringere
constitui.

V.
*Industria
quarta.*

V. Quarta denique industria hunc latentem in herba colubrum in meridiem producendi consistit in eo, ut advertamus animum ad tacita quaedam, queis se prodere solet, indicia. Nam i. instar aëris undique, semper, & in omnia toto se nisu intrudentis, etiam dominans affectio in omnes præcipuas saltem actiones seseingere, easque si non imperare, saltem promovere consuevit. Ubique se in sinuat: omnes eventus suum in commodum vertit: nullibi non, quo pacatur, invenit. Sic ex. gr. cujus cordi superbia consulari potestate præest, is in omnibus sibi mirè complacet: cuivis colloquio semper aliquid ad sui commendationem immiscet; ipsos errores dextrè suam in laudem detorquere novit: ipsa sui contemptione intumescit: in ipsa abiectione se erigit. Vel ipsi Servatoris discipuli eo ipso tempore superbierunt, quo superbos spiritus ex energumenis expulerunt,

runt, inaniter gloriando, quod etiam
dæmonia subjicerentur eis. (d)

2. In conflictu cum aliis animæ appetentiis affectio dominans semper supernatat; primas nunquam non tenet: huic motiones reliquæ omnes subdito famulatu servire coguntur: velut cerastes inter viperas perennem dominatum exercet. Pone tibi ob oculos hominem gulæ vitio deditum; licet id superbia honori: avaritia patrimonio: amor proprius sanitati repugnare, & adversari clamitent; tamen omnes furda aure à gastrimargo prætereuntur. Ventris ingluvies omnibus reliquis, relata victoria, palmam præripit.

Vix odium in Mardocheum Aman
ni pectus pleno jure infederat, mox
omnis auri fames, gloriæ cupiditas,
amicorum adulatio, uxoris blanditiæ
neglecta viluerunt; & *cum hæc omnia
habeam, (ingemuit miser) nihil me ha-
bere puto, quamdiu videro Mardocheum*

Pars I.

M

Judæ-

(d) Luc. 10, v. 17.

Judeum. (e) Imperans filio prodigo libertatis cupido, omnem patris & patriæ affectum, nec non periculorum timorem procaci pede calcavit. Suspica metus, ne regno exueretur, Herodem Aſcalonitam eò impulit, ut Romæ thesauros profunderet, Cæsari- bus abjectè blandiretur, domumque redux uxorem, Aristobulum, propriosque filios parricidali dextra mactaret. Avarities, arrogantia, libido, caro & sanguis loco cedere debuerunt; cunctis prævaluit dominatrix animi ambitio.

3. Illam, quæ ad clavum sedet, mentis appetitionem mirè præ aliis fovemus, tutamur, & sollicitè excusamus. Potiùs cujusvis alterius, quàm hujus reos nos argui patimur. Si homini tumore inflato objicias, eum esse ebriosum, avarum, invidum, leniùs id feret. At si arrogantem voces, hìc ulceri ungues immittis, & stuppæ flammam. Mirum dictu! potiùs

(e) *Esth.* 5, v. 13.

pendium fuerit, ad has minutas radices medicam securim ocyus apposuisse. Et hæc sunt præcipua dignoscendæ passionis, ut ajunt, prædominantis remedia; quibus si ritè fueris usus, imperans tibi vitium facili negotio deteges, detectumque eradicabis.

Age ergo, subsidio examinis particularis hodie adhuc principi appetentiæ bellum denuncia. Quò gravior erit ac diuturnior certatio, eò major te manet gloria, & illustrior corona. Si dignum DEO spectaculum est vir patiens, cum mala fortuna compositus; nil minùs erit cum indomitis motibus continuò luctans athleta; & si (ut ait Hieronymus) *grandis virtutis est, secum pugnare quotidie, & inclusum hostem, Argi* (ut fabulæ ferunt) *centum oculis observare;* (h) quod laudis, & gloriæ fastigium non merebitur ille? (verba sunt S. Laurentii Justiniani) *qui in se ipso, tanquam in excelsa residens rationali sede, omnem cordis familiam provida gubernatione castigat.*

Qui

(h) Epist. 8.

Qui huic passioni dicit: vade, & vadit: alii veni, & venit: atque servo corpori, fac hoc, & facit. (i) Enimvero homine majus quid, & æthereis Potestatibus affine meritò hunc esse dixerò. Igitur moras rumpe, arma expedi, hostem aggredere. Nec dicas cum Augustino: modò, ecce modò: . . . sine paululum: . . . ne fortè etiam apud te hoc modò & modò non habeat modum, & illud sine paululum, in longum eat. (1)

O Domine! qui imperas ventis & mari, (m) meæ etiam menti malaciam redde. En! cor meum æstuat quasi mare fervens, quod quiescere non potest. (n) Et est quasi regnum in se ipsum divisum, (o) quod subsistere nequit. Venit enim avaritia, & vendicat in me sibi sedem: jactantia cupit dominari mihi: superbia vult mihi esse rex: luxuria dicit: ego regnabo; detractio, invidia & iracundia certant in me ipso de me ipso, cujus ego potissimum esse videar. (p)

M 3

Et

(i) Lib. de casto connub. (1) Lib. Confess. c. 5. (m) Matth. 8. v. 26. (n) Isa. 57. v. 21. (o) Luc. 11. v. 17. (p) Bernardus Serm. 4. super missus est.

Et ſic miſer diverſas in partes diſtra-
ctus, dum cuilibet ſervio, omnibus
mancipor.

At fixum eſt, poſthac cum Bernar-
do, quantum valeo, & ego reſiſtam; re-
nitar, quantum juvor. O Domine JEſu!
tibi me defendam; quia tui me juris eſſe
agnosco. Veni ergo, Domine! diſperge
illos in virtute tua. Tu ſolus regnabis in
me, quia tu es ipſe Rex meus & DEUS
meus. (q) Da, ut agnita dominantis
mihi affectionis ſumma nocendi vi,
tandem aliquando, adhibitis aptiori-
bus induſtriis, eandem ſedulò dete-
gam, & conjuratis viribus exſtirpare
contendam.

§. III.

*De triplici errore in curanda do-
minanti affectione admitti ſolito.*

Hucusque motionis animo impe-
rantis noxiam vim ob oculos po-
ſui, ejus dignoſcendæ ſubſidia in lu-
cem

(q) Idem ibidem.